

ZAGROŻENIA ORAZ REKOMENDACJE I WNIOSKI

ID 1809

Istebna – 6g

Tabela zagrożeń dla krajobrazu priorytetowego

Kodowanie i opisy zagrożeń oraz skala ich oceny zgodnie z wymogami Załącznika 6 do rozporządzenia ws. sporządzania audytów krajobrazowych (t.j. Dz.U. 2024 r. poz. 537)

Przedmiot zagrożenia	Kod zagrożenia i rodzaj (charakter) działań i zjawisk stwarzających zagrożenia	Źródło zagrożeń	Zagrożenie wewnętrzne (W) lub zewnętrzne (Z)	Skala zagrożenia (pkt.)
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.1. Dziedzictwo geologiczne i rzeźba terenu	A.1.8. Wykopy, nasypy, obwałowania i kopce	I.1 Budownictwo	W	9
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.2. Ekosystemy i ich zespoły	A.2.2. Fizyczna i chemiczna degradacja siedlisk lądowych	I Gospodarka przestrzenna II Branżowe III Zarządzanie środowiskiem VI. Społeczno-kulturowe	W	12
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.2. Ekosystemy i ich zespoły	A.2.3. Naturalna i przyspieszona przez działalność człowieka sukcesja zbiorowisk zaroślowych i leśnych na naturalne i półnaturalne zbiorowiska nieleśne	IV.1 Naturalne procesy przyrodnicze IV.2 Brak zabiegów ochronnych	W	9
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.2. Ekosystemy i ich zespoły	A.2.4. Likwidacja drobnoskalowych siedlisk i ekosystemów nieleśnych	IV.1 Naturalne procesy przyrodnicze	W	9

		IV.2 Brak zabiegów ochronnych III.1.5 Chemizacja i mechanizacja rolnictwa III.1.2 Zaniechanie rolnictwa VI. Społeczno-kulturowe		
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.3. Struktura ekologiczna krajobrazu	A.3.1. Zmniejszanie się ogólnego udziału naturalnych i półnaturalnych ekosystemów w krajobrazie	I Gospodarka przestrzenna II Branżowe III Zarządzanie środowiskiem VI. Społeczno-kulturowe	W	12
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.3. Struktura ekologiczna krajobrazu	A.3.2. Rozdrobnienie struktury przestrzennej (fragmentacja) i geometryzacja naturalnych i półnaturalnych ekosystemów	I Gospodarka przestrzenna II Branżowe III Zarządzanie środowiskiem VI. Społeczno-kulturowe	W	12
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.3. Struktura ekologiczna krajobrazu	A.3.3. Wzrost zagęszczenia barier ekologicznych w krajobrazie	I.3 Infrastruktura techniczna I.5 Planowanie przestrzenne	W	9
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.1. Osadnictwo	B.1.1. Zaburzanie struktury miejskich i wiejskich zabytkowych układów przestrzennych przez nowe inwestycje	I.1 Budownictwo	W	12
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.1. Osadnictwo	B.1.2. Degradująca styl krajobrazu adaptacja lub modernizacja układów osadniczych wiejskich i miejskich, w tym osiedli	I.5 Planowanie przestrzenne	W	9

Audyt krajobrazowy województwa śląskiego

	robotniczych (tzw. osiedli patronackich)	VI.4 Niska kultura estetyczna i świadomość krajobrazowa		
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.2. Architektura	B.2.1. Brak należytej ochrony i konserwacji zabytkowych obiektów i zespołów architektonicznych	IV.2 Brak zabiegów ochronnych V Ekonomiczne	W	5
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.3. Obszary rolnicze	B.3.1. Zanikanie tradycyjnych upraw charakterystycznych dla określonych regionów	III.1.2 Zaniechanie rolnictwa	W	9
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.3. Obszary rolnicze	B.3.2. Zanikanie charakterystycznego przestrzennego układu pól, zadrzewień oraz miedz, w postaci szachownicy pól, układu łąkowego, niwowego, itp., stanowiącego wyróżnik regionu – tekstury i faktury krajobrazu	III.1 Rolnictwo IV.2 Brak zabiegów ochronnych IV.1 Naturalne procesy przyrodnicze	W	9
C. Zagrożenia fizjonomii krajobrazu C.1. Kompozycja i ład przestrzenny	C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych	I. Gospodarka przestrzenna III. Zarządzanie środowiskiem I.5.1 Brak planowania krajobrazu	W, Z	9
C. Zagrożenia fizjonomii krajobrazu C.1. Kompozycja i ład przestrzenny	C.1.4. Chaos przestrzenny i wizualny wywołany przez reklamy, szczególnie w przestrzeniach publicznych i wzdłuż pasa dróg	VI.4 Niska kultura estetyczna i świadomość krajobrazowa	W	6
D. Zagrożenia walorów akustycznych, zapachowych i sanitarnych D.3. Walory sanitarne	D.3.3. Zanieczyszczenie wód	II.4 Gospodarka komunalna III.2 Gospodarka wodna	W	5

Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie ochrony i kształtowania środowiska abiotycznego

1. Zachowanie naturalnej rzeźby terenu, poprzez odstąpienie od realizacji inwestycji, w tym zwłaszcza obiektów wielkopowierzchniowych i wielokubaturowych, takich jak hotele, obiekty przemysłowe i magazynowe, wymagających makroniwelacji, prowadzącej do zniszczenia naturalnych form terenu lub ich przekształcenia w sposób oznaczający utratę pierwotnych cech morfologicznych danego terenu.

Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie ochrony i kształtowania ekosystemów, ich zespołów oraz struktury ekologicznej krajobrazu

2. Przeciwdziałanie naturalnej lub przyspieszonej przez człowieka sukcesji ekologicznej zbiorowisk nieleśnych, w tym przeciwdziałanie zarastaniu łąk i pastwisk.
3. Zachowanie struktury typowego dla obszarów wiejskich Beskidów mozaikowego krajobrazu, w szczególności ekosystemów łąk, pastwisk, liniowych i punktowych zadrzewień.
4. Ochrona i odtwarzanie zadrzewień i zakrzaczeń nadwodnych i przydrożnych.
5. Ograniczanie barier migracyjnych dla flory i fauny metodami przyrodniczymi i technicznymi, właściwymi do istniejących uwarunkowań.
6. Zachowanie połączeń ekologicznych w krajobrazie, w tym uwzględnienie drożności korytarzy ekologicznych podczas realizacji zabudowy.

Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie osadnictwa, architektury, kompozycji, ładu przestrzennego oraz walorów estetycznych

7. Uwzględnienie w nowo sporządzanych aktach planowania przestrzennego, dokumentach strategicznych i programowych oraz w decyzjach administracyjnych potrzeby ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i fizjonomicznych, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu.
8. Realizacja nowej zabudowy na terenach zainwestowanych i wyznaczonych do zabudowy w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obszarze uzupełnień zabudowy w planach ogólnych.
9. Uwzględnienie i stosowanie standardów architektoniczno-urbanistycznych oraz form zagospodarowania terenu nawiązujących do rozwiązań tradycyjnych, w tym m.in. w zakresie gabarytów, form i proporcji budynków, użytych materiałów, ogrodzeń i zieleni przydomowej, w nowo sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz decyzjach o warunkach zabudowy, w obrębie miejscowości lub ich fragmentów, których charakter determinuje zachowana tradycyjna zabudowa (szczególnie tradycyjna zabudowa zagrodowa o charakterystycznych cechach regionalnych).
10. Ochrona przed przekształcaniem zabytkowego układu ruralistycznego wsi łańcuchowej z dużą liczbą zachowanych obiektów tradycyjnej zabudowy zagrodowej o charakterystycznych cechach regionalnych; ochrona obiektów sakralnych, cmentarzy, kapliczek i szkoły, a także zachowanie osi widokowej na kościół w Istebnej: 1) w ustaleniach i rekomendacjach w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie dotyczących zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej w strategii rozwoju lokalnego lub strategiach ponadlokalnych, 2) w procesach planowania i zagospodarowania przestrzennego, 3) w ramach ochrony i konserwacji zabytkowych obiektów i układów, 4) poprzez niewprowadzanie materiałów, rozwiązań i obiektów degradujących ich wyraz stylistyczny.
11. W ustaleniach i rekomendacjach w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie dotyczących zasad lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW nielokalizowanie farm wiatrowych i fotowoltaicznych.
12. W obrębie wyznaczonego na załączniku kartograficznym obszaru wyróżniającego się Lokalną Formą Architektoniczną zachowanie zespołu wiejskiej zabudowy zagrodowej z zabytkowymi budynkami mieszkalnymi i gospodarczymi, będącymi przykładami drewnianej, beskidzkiej

architektury ludowej, o ścianach wieńcowych, dachach stromych z okapami, naczótkami, półszczytami, zdobionymi szczytami, obramieniami okien i drzwi. Zatrzymanie zanikania miejscowej architektury i jej niewłaściwego przebudowywania. Utrzymanie funkcji mieszkaniowej, usługowej, turystycznej, rekreacyjnej oraz gospodarki leśnej i rolnej w tradycyjnej zabudowie wiejskiej. Utrzymanie spójności historycznego układu wsi z zachowaną zabytkową zabudową regionalną. Utrzymanie układu zabudowy wsi wielodrożnicowej z zagrodami z tradycyjną, ludową zabudową beskidzką. Utrzymanie wysokości zabudowy 6-10 m oraz proporcji budynków mieszkalnych i gospodarczych, o stromych, wysokich dachach z okapami i przydaszkami. Dachy – 40-60 stopni, dwuspadowe z okapami, przydaszkami, kozubkami, czasem z gankami krytymi daszkami na słupach. Ściany drewniane o konstrukcji wieńcowej (zrębowej), wiązania w narożach (na obłap, rybi chwost, zomek), dachy krokwiowe, krokwiowo-płatwiowe, kryte gontem (rekomendowane), zdobione szczyty, drzwi wejścia. Stosowanie tradycyjnych materiałów wykończeniowych: miejscowy kamień, belki i deski drewniane, gont. Utrzymanie kolorystyki elewacji: naturalny kolor ciemnego drewna, belki i deski drewniane. Stolarka okien drewniana, skrzynkowa, kwatery okien najczęściej czteropolowe, drzwi zdobione układem desek, nabijane kutymi gwoździami. Dachy w kolorach naturalnego gontu (ciemnego drewna) lub blacha malowana.

13. W odniesieniu do budynków zagrodowych i mieszkalnych - kontynuacja regionalnych tradycji budownictwa beskidzkiego jako budynki na wydzielonych działkach, parterowe, drewniane, o proporcjach ściany parteru do wysokości dachu ok. 1: 2, ściany o konstrukcji wieńcowej na podmurówkach kamiennych, dachy strome z podcieniami, półszczytami, przydaszkami, kozubkami, kryte gontem lub blachą.
14. W odniesieniu do nowej zabudowy zagrodowej, rezydencjonalnej i wakacyjnej - bezpośrednie nawiązania formami i materiałami do tradycyjnej, miejscowej zabudowy wiejskiej. Możliwa współczesna interpretacja tradycyjnych form z użyciem współczesnych materiałów.
15. Przeprowadzenie szczegółowych studiów koncepcyjnych zagospodarowania przestrzeni w rejonie kościoła pw. Dobrego Pasterza i Placu Kościelnego.
16. Nielokalizowanie antropogenicznych dominant krajobrazowych ze szczególnym uwzględnieniem obiektów wielkokubaturowych, wysokościowych lub wielkoobszarowych, w tym farm wiatrowych i fotowoltaicznych.
17. Zachowanie osi widokowej na kościół w Istebnej.
18. Zachowanie punktów i ciągów widokowych oraz powiązanych z nimi cennych fizjonomicznie elementów ekspozycji biernej, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu i wskazanych na załączniku kartograficznym.
19. Nieumieszczanie tablic i urządzeń reklamowych poza terenami zabudowanymi.

Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie warunków akustycznych, sanitarnych, zapachowych i innych

20. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej, ze szczególnym uwzględnieniem budowy systemów kanalizacji.
21. Zachowanie wzdłuż cieków stref buforowych zadrzewień i ziołorośli.
22. Ograniczanie niskiej emisji zanieczyszczeń atmosfery poprzez promowanie wymiany źródeł ciepła na bezemisyjne lub co najmniej niskoemisyjne .